

Małgorzata Wardęcka*

BARIERY ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATU KONIŃSKIEGO

Z a r y s t r e ś c i: Małe i średnie przedsiębiorstwa często napotykać na szereg barier, które ograniczają ich rozwój, a także uniemożliwiają osiągnięcie założonych celów. W niniejszym opracowaniu omówiono czynniki ograniczające i spowalniające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, szczególnie w regionie powiatu konińskiego. Przedstawiono także podstawy teoretyczne zagadnień związanych z przedsiębiorstwami sektora MŚP.

S ł o w a k l u c z o w e: MŚP, bariery rozwoju MŚP,

K l a s y f i k a c j a J E L: L 21

WSTĘP

Rozwój gospodarczy dla mieszkańców regionu jest niezmiernie istotną kwestią. Jednym z czynników tego rozwoju, w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, jest powstawanie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki nim w regionie powstają nowe miejsca pracy, a to z kolei przekłada się na zmniejszenie bezrobocia. Ponadto przedsiębiorstwa te wypełniają bardzo skutecznie istniejące na rynku luki, na których nie podejmą działań duże przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa sektora MŚP charakteryzują się większą elastycznością w działaniu i dynamicznością w odróżnieniu do dużych i bardzo sformalizowanych w swym działaniu przedsiębiorstw. Kreują nowe rynki oraz wprowadzają nowe produkty lub usługi, a także wykazują większą zdolność do zmiany profilu działalności.

W rzeczywistości gospodarki rynkowej okazują się, że przedsiębiorstwa sektora MŚP napotykać na szereg barier, które powodują ograniczenie rozwoju tych przedsiębiorstw. Dużym problemem, dla tych przedsiębiorstw jest

* Adres do korespondencji: Małgorzata Wardęcka, Politechnika Poznańska, Wydział Inżynierii Zarządzania, ul. Strzelecka 11, Poznań, e-mail: mwardecka@wp.pl;

trudność w pozyskiwaniu kapitałów na finansowanie własnej działalności, w porównaniu do dużych przedsiębiorstw dysponujących znacznie większymi aktywami. Kolejną barierą jest tutaj występująca na rynku konkurencja, aspekty prawne lub społeczne. Wiele przeszkód dla osiągnięcia rozwoju w sektorze MŚP spowodowanych jest także czynnikami wewnętrznymi występującymi w organizacji.

W celu wzmocnienia przedsiębiorstw sektora MŚP, ważne jest aby była prowadzona efektywna polityka wspierająca te przedsiębiorstwa oraz budowanie skutecznego systemu finansowania i rozwoju małej lub średniej firmy.

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA, POJĘCIE I KLASYFIKACJA

Małe i średnie przedsiębiorstwa to bardzo istotny element rynku, który wykazuje lokalny charakter przedsiębiorstw, co powoduje istnienie ścisłej zależności pomiędzy rozwojem małych i średnich przedsiębiorstw, a rozwojem regionu. Firmy te, w przeważającym stopniu, lokują swe siedziby w miejscu zamieszkania, starając się wykorzystywać miejscowe zasoby, a lokalny rynek jest dla nich głównym miejscem działania. Ważnym aspektem jest również wyrównywanie dysproporcji regionalnych i wpływanie na poprawę warunków życia lokalnych społeczności. Rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP przyczynia się również do zmniejszania bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, a co za tym idzie, do ogólnej poprawy ekonomiki regionu. Ponadto prężnie działający sektor MŚP stanowi solidny filar dochodów dla budżetów gmin, a także wpływa na innowacyjność gospodarki.

Zdaniem Strużyckiego [2008, str. 199-200] istotą przedsiębiorczości jest jej zorganizowany charakter co sprzyja osiągnięciu twórczych efektów podmiotowych i procesowych, a w wymiarze ekonomicznym przedsiębiorczość to poszukiwanie takiego sposobu zarządzania zasobami naturalnymi, kapitałowymi i ludzkimi aby podejmowane rozwiązania przynosiły jak największą efektywność.

Bardzo istotną funkcję odgrywa przedsiębiorca. Zgodnie z tezami przedstawionymi przez Safina [2003, str. 25-27] przedsiębiorca odgrywa wiele istotnych ról:

1. Jest osobą ponoszącą ryzyko i działającą w warunkach niepewności, co wiąże się z obawą poniesienia porażki.
2. Przedsiębiorca jako inwestor, który dzięki zaangażowaniu swojego kapitału zdobywa środki produkcji.
3. Przedsiębiorca jako organizator zasobów ekonomicznych przedsiębiorstwa. Rola jego polega na łączeniu różnych zasobów w procesy wytwórcze.

4. Przedsiębiorca jako menadżer w kontekście kierowania i sprawowania funkcji administracyjno-kierowniczych w przedsiębiorstwie.
5. Przedsiębiorca jako innowator, który wprowadza na rynek nowe produkty, wprowadza nowe metody produkcji lub nowe formy organizacyjne.

Przedsiębiorczość w formie zinstytucjonalizowanej wiąże się bardzo często z pojęciem małego przedsiębiorstwa. Tworzenie klasyfikacji małych i średnich przedsiębiorstw jest podstawą funkcjonowania czytelnych i porównywalnych zbiorów statystycznych. [Piasecki, 1997, str. 59].

Małe i średnie przedsiębiorstwa zostały sklasyfikowane w Ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej [Dz.U., 2004, poz. 1807, art. 4] gdzie przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Dokonano w niej również podziału przedsiębiorstw na:

1. Mikroprzedsiębiorstwa:

- liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie – do 10 pracowników,
- roczny obrót netto ze sprzedaży – do 2 mln euro,
- suma aktywów bilansu na koniec roku – do 2 mln euro.

2. Małe przedsiębiorstwa:

- liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie – do 50 pracowników,
- roczny obrót netto ze sprzedaży – do 10 mln euro,
- suma aktywów bilansu na koniec roku – do 10 mln euro.

3. Średnie przedsiębiorstwo:

- liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie – do 250 pracowników,
- roczny obrót netto ze sprzedaży – do 50 mln euro,
- suma aktywów bilansu na koniec roku – do 43 mln euro [Dz.U., 2004, poz. 1807, art. 104-106].

Zdaniem Łuczki [Łuczka, 1997, str.16] przyjęte w Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej kryteria ilościowe są dobre ze względów statystycznych, to jednak są niewystarczające jeżeli:

- wielkość zatrudnienia i obrót znajdują się w różnych przedziałach;
- nie odzwierciedlają specyfiki małego przedsiębiorstwa, decydującej o jego sile i słabości;
- istnieje wiele niemierzalnych cech, które charakteryzują przedsiębiorstwa sektora MŚP;
- pomiędzy cechami jakościowymi i ilościowymi istnieją określone relacje, które należy rozwijać.

Safin [2003, str. 37-40] uważa, że ważną rolę w klasyfikacji małych i średnich przedsiębiorstw odgrywają również obok czynników ilościowych także czynniki jakościowe. Kryteria te muszą zawierać takie obszary i sposoby działania, które nie występują w dużych przedsiębiorstwach.

Do najistotniejszych czynników jakościowych wyróżniających przedsiębiorstwa sektora MŚP zaliczyć możemy:

1. zdominowanie firmy przez osobę zarządzającą (przedsiębiorcę). Właściciel tego rodzaju przedsiębiorstwa najczęściej wykazuje tendencję do panowania nad wszystkimi obszarami działalności przedsiębiorstwa.
2. Tworzenie osobistych sieci kontaktów z klientami. Mniejsza liczba klientów przekłada się na bardziej osobiste relacje wewnątrz sieci.
3. Większą skłonność do spełniania indywidualnych życzeń klienta w przypadku pojawienia się specyficznych zamówień. Ten rodzaj działania przedsiębiorstwa sektora MŚP świadczy jedynie o potrzebie wykazywania większej elastyczności w funkcjonowaniu firmy.
4. Niesformalizowana struktura organizacyjna, zwłaszcza we wczesnych fazach rozwoju firmy gdzie w przeciwieństwie do dużych przedsiębiorstw jest mniej biurokratycznych procedur oraz norm organizacyjnych.
5. Kontakty w przedsiębiorstwie mają charakter bardziej ścisły i mniej sformalizowany. Takiemu procesowi zarządzania sprzyjają zwłaszcza ograniczone rozmiary przedsiębiorstwa oraz bardzo często zaangażowanie się przedsiębiorcy w proces w bezpośrednią działalność produkcyjną.
6. Szybką reakcją na zmieniające się otoczenie. Cecha ta jest charakterystyczna dla przedsiębiorstw sektora MŚP, która pozwala być konkurencyjnym na rynku.
7. Odrębny typ gospodarki finansowej bazujący raczej na własnym wkładzie finansowym niż na finansowaniu zewnętrznym.
8. Mały udział w rynku. Przedsiębiorstwa sektora MŚP najczęściej działają na rynkach lokalnych, a ich udział w sprzedaży i liczbie obsługiwanych klientów jest niewielki.
9. Samodzielność ekonomiczna. Suwerenność decyzyjna to dla wielu małych i średnich przedsiębiorstw bardzo istotna kwestia.

Przedstawione powyżej czynniki, zarówno ilościowe jak i jakościowe mają istotne znaczenie przy określaniu rodzaju przedsiębiorstwa i umiejscowienia go w konkretnej grupie przedsiębiorstw.

BARIERY ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA MŚP

Małe i średnie przedsiębiorstwa pełnią ważną funkcję w gospodarce rynkowej i wpływają na kształtowanie się warunków społeczno-ekonomicznych i rozwój społeczny. Zdaniem Lachiewicza i Załącznego [2003, str. 16-20] pełnią one bardzo ważną rolę gospodarczą, która przejawia się głównie poprzez zdecydowanie przeważającą ilość w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, a także istotny

w skali gospodarki udział w zatrudnieniu i wytwarzaniu produktu krajowego brutto. Przedsiębiorstwa sektora MŚP odgrywają także ważną rolę społeczną, poprzez łagodzenie napięć społecznych powstałych w wyniku procesów transformacji, co z kolei wiąże się z powstawaniem niekorzystnych zjawisk takich jak wzrost bezrobocia, inflacji i pojawienie się poczucia niepewności. Wskazują także możliwość osiągnięcia sukcesu i zmiany statusu społecznego i kreowanie przedsiębiorczych postaw w społeczeństwie, a także niwelowanie dysproporcji pomiędzy różnymi regionami poprzez zaangażowanie właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw.

W swojej działalności przedsiębiorstwa sektora MŚP napotykać na szereg ograniczeń, które często są klasyfikowane w różny sposób. Podział barier przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wybrane kryteria podziału barier w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Lp.	Kryterium podziału	Rodzaj bariery
1.	Okres występowania w trakcie działalności gospodarczej	bariery wejścia
		bariery bieżącej działalności
		bariery rozwoju
		bariery wyjścia (z inwestycji, z branży, z rynku, związane z zakończeniem działalności).
2.	Kierunek występowania	bariery zewnętrzne o charakterze ogólnym
		bariery zewnętrzne o charakterze konkurencyjnym
		bariery wewnętrzne
3.	Kontekst rynkowy (ekonomiczny)	bariery popytowe
		bariery podażowe
4.	Poziom	bariery na poziomie makro (globalne, międzynarodowe, krajowe)
		bariery na poziomie mezo (sektorowe, branżowe, regionalne, lokalne)
		bariery na poziomie mikro
5.	Kryterium podmiotowe według wielkości	bariery mikroprzedsiębiorstw
		bariery małych firm
		bariery średnich firm

6.	Aktywność	bariery bierne (pasywne)
		bariery aktywne
7.	Dynamika	bariery statyczne
		bariery dynamiczne
8.	Sposób powstawania	bariery naturalne
		bariery sztuczne
9.	Kryterium skuteczności	bariery możliwe do pokonania
		bariery niemożliwe do pokonania
10.	Czas trwania	bariery długoterminowe
		bariery średnioterminowe
		bariery krótkoterminowe
11.	Kryterium rodzajowe	o charakterze zewnętrznym
		o charakterze wewnętrznym

Źródło: Matejun M. Zewnętrzne bariery rozwoju w cyklu życia małych i średnich przedsiębiorstw, [w:] Kaleta A., Moszkowicz A., (red.), Zarządzanie strategiczne w praktyce i teorii, Prace naukowe UE we Wrocławiu, nr 116, Wrocław 2010, str. 245

Zdaniem Matejuna [2003, str. 236] kryterium rodzajowe wyodrębnia podział barier w rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP na zewnętrzne i wewnętrzne. Ograniczenia w ramach barier o charakterze zewnętrznym i wewnętrznym przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Przedstawiona klasyfikacja uwzględnia podział na bariery o charakterze zewnętrznym, wśród których możemy wyróżnić barierę płynącą z zagrożeń rynkowych. Piasecki [1998, str. 164] twierdzi, że jednym z głównych zagrożeń rynkowych jest rosnąca konkurencja oraz spadek zamówień, trudności w znalezieniu nowych rynków zbytu oraz szeroki import substytutów.

Wśród ograniczeń zewnętrznych istotne są również problemy kadrowe. Przedsiębiorstwa sektora MŚP czasami spotykają się z niechęcią do podejmowania w nich pracy. Zwłaszcza jeżeli niechęć ta pojawia się w wśród pracowników mniej wykwalifikowanych, zajmujących stanowiska bezpośrednio produkcyjne, może pojawić się trudność w pozyskaniu pracowników. Krajewski [www.medianet.pl, 14.03.2017] uważa, że problemy kadrowe w małych i średnich przedsiębiorstwach wynikają również z niechęci pracowników do zmiany miejsca zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia w innej miejscowości, co przekłada się na trudności w dostępie do specjalistów, niską fluktuację kadry oraz niższe kwalifikacje pracowników.

Tabela nr 2. Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw o charakterze zewnętrznym i wewnętrznym.

Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw o charakterze zewnętrznym i wewnętrznym	
Bariery o charakterze zewnętrznym	zagrożenia rynkowe
	bariery kadrowe
	bariery społeczne
	bariery finansowe
	niewłaściwa polityka gospodarcza
	bariery prawne
	bariera niewielkiego zakresu informacji
Bariery o charakterze wewnętrznym	niewystarczająca dostępność i jakość infrastruktury
	bariery związane z zarządzaniem
	bariery produkcyjne
	bariery związane z rozmiarem działalności

Źródło: Matejun M. Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (na podstawie badań w aglomeracji Łódzkiej Instytut Wiedzy SGH Warszawa 2003, str. 245.

Matejun [2003, str. 237-238] w barierach zewnętrznych wymienia także ograniczenia na poziomie społecznym polegające na funkcjonowaniu przekonania w społeczeństwie o niższym uznaniu, zwłaszcza osób prowadzących mikro działalność gospodarczą. Ważnym aspektem są także bariery finansowe, polegające na trudności w pozyskiwaniu kapitałów zewnętrznych finansujących mniejsze przedsięwzięcia gospodarcze. Trudność sprawia zarówno pozyskanie odpowiednich gwarancji kredytowych oraz koszty kredytów. Korzystanie ze środków publicznych również jest dla mniejszych podmiotów trudniejsze w porównaniu do dużych przedsiębiorstw. W kontekście ograniczeń rozpatrywać także należy niewłaściwą politykę gospodarczą i ograniczenia prawne. Brak uregulowań prawnych mających na celu wspieranie tak ważnej części gospodarki jakim są przedsiębiorstwa sektora MŚP jest dużą barierą w rozwoju. Matejun [2003, str. 239] zwraca także uwagę na problem z przekazywaniem informacji do małych i średnich podmiotów. Szczególnie o programach finansowych, szkoleniach czy programach unijnych. Brak dostępności do infrastruktury jest kolejnym punktem wymienianym jako przeszkoda w rozwoju MŚP. Zły stan dróg, brak autostrad brak oczyszczalni ścieków to tylko niektóre z problemów z jakimi borykają się przedsiębiorcy.

Bariery o charakterze wewnętrznym zdaniem Piaseckiego [1997, str. 187] to bariery związane z zarządzaniem, gdzie kłopotliwy jest brak odpowiednich kompetencji wykazywanych przez osobę zarządzającą. Konsekwencją tego mogą być błędy w strategii rozwoju, a także błędy w zarządzaniu operacyjnym, np. brak środków na inwestycje, uzależnienie od niewielkiej grupy dostawców lub odbiorców, niewłaściwe zarządzanie kosztami czy zasobami ludzkimi, niewystarczająca wiedza na określony temat osoby zarządzającej. Wewnętrzna

przeszkodą w rozwoju jest także niewątpliwie bariera produkcyjna, ponieważ często małe firmy borykają się z przestarzałym parkiem maszynowym lub starą technologią. Ostatnią przeszkodą uwzględnioną w wewnętrznych barierach jest rozmiar działalności gospodarczej. Wymienia się tu takie trudności, które polegają na posiadaniu niewystarczającej przestrzeni, brakiem bazy lokalowej, wyborem lokalizacji czy kosztami ponoszonymi z tytułu modernizacji pomieszczeń [Matejun, 2003, str. 240]. Powyżej przedstawione trudności wpływają negatywnie na rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP, a mając na uwadze fakt, iż jest to bardzo ważna i liczna grupa przedsiębiorstw należy przedsięwziąć środki w celu niwelowania powstających i funkcjonujących zagrożeń.

BARIERY ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA MŚP POWIATU KONIŃSKIEGO

Dla powiatu konińskiego mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią solidną podstawę rozwoju gospodarczego regionu. W sektorach gospodarki powiatu dominują podmioty zajmujące się działalnością handlową, budowlaną, transportową, obsługą nieruchomości i firm, oraz pośrednictwem finansowym. Przedsiębiorstwa sektora MŚP są dla powiatu głównym „wytwórcą” nowych miejsc pracy. Zdecydowaną większość przedsiębiorstw stanowią zakłady małe, nieznaczną część średnie firmy średnie. Dzięki rozwiniętemu przemysłowi odkrywkowemu region koniński odnotowywał wzrost liczby przedsiębiorstw. Od czasu podziału administracyjnego i powstania powiatu konińskiego z roku na rok przybywa przedsiębiorców prywatnych, a ich udział w rynku jest niezmiernie ważny. Proces zachodzących przemian jest bardzo ważny z uwagi na pozyskiwanie potencjalnych inwestorów i kapitału zagranicznego, co z kolei przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy [www.powiat.konin.pl, 16.03.2017r.]. Liczbę mikro, małych i średnich w poszczególnych gminach powiatu przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3. Podmioty gospodarcze powiatu konińskiego według liczby pracujących na 31.12.2015r.

Gminy powiatu konińskiego	Przedsiębiorstwa zatrudniające:		
	do 9 pracowników	od 10 do 49 pracowników	od 50 do 245 pracowników
Golina	974	24	2
Grodziec	327	12	3
Kazimierz Biskupi	891	31	5

Kleczew	611	25	5
Konin	9277	318	40
Kramsk	749	26	1
Krzymów	588	24	0
Rychwał	609	16	2
Rzgów	455	15	0
Skulsk	342	15	1
Sompolno	692	22	6
Stare Miasto	1229	39	1
Ślesin	1135	42	10
Wierzbiniek	297	10	3
Wilczyn	378	17	1

Opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych wg stanu na 31.12.2015r.

W powiecie konińskim przedsiębiorstwa sektora MŚP to ważny element wpływający na kondycję gospodarczą regionu oraz poziom życia społeczności lokalnej. W związku z trudnościami z jakimi boryka się przemysł hutniczy i energetyczny należy niwelować bariery rozwoju, które ograniczają mniejsze przedsiębiorstwa. W planie rozwoju dla powiatu konińskiego na lata 2014-2015 zdefiniowano najważniejsze bariery rozwoju gospodarczego regionu.

Tabela nr 4. Bariery rozwoju dla małych i średnich przedsiębiorstw powiatu konińskiego.

Lp.	Rodzaj bariery
1.	Słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw.
2.	Rozdrobnienie.
3.	Niski poziom inwestowania w sektor MŚP.
4.	Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw.
5.	Niedostateczny poziom reprezentowania interesów lokalnej przedsiębiorczości na zewnątrz.
6.	Niedostateczne uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
7.	Dysproporcje aktywności i rozwoju gospodarczego w gminach powiatu.

8.	Stagnacja w gospodarce.
9.	Niedostateczne rozwinięcie przemysłu przetwórstwa rolnego.
10.	Mała innowacyjność i przedsiębiorczość społeczeństwa.
11.	Niewystarczający potencjał ilościowy i jakościowy instytucji otoczenia biznesu.
12.	Niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku.
13.	Zbyt słabo określone, promowane i wspierane kierunki rozwoju oparte na potencjałach powiatu.
14.	Alokacja środków pomocowych na obszary lepiej rozwinięte - peryferyzacja powiatu konińskiego.
15.	Regulacje prawne utrudniające rozwój sektora MŚP.
16.	Wysokie koszty działalności gospodarczej.
17.	Zbyt małe środki i działania wspierające rozwój MŚP.
18.	Odływ młodych ludzi poza teren powiatu konińskiego.
19.	Rosnąca konkurencja ze strony sąsiadujących powiatów.

Opracowanie własne na podstawie Planu rozwoju dla powiatu konińskiego na lata 2014-2015.

Rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP jest bardzo ważnym czynnikiem rozwoju regionu. Zgodnie z danymi Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w powiecie konińskim przedsiębiorstwa sektora MŚP stanowią aż 95% i zatrudniają ok. 70% osób.

Mając na uwadze atuty regionu wskazane w Studium Rozwoju Gospodarczego wraz z Programem Promocji Terenów Inwestycyjnych Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej na lata 2010-2020, takie jak silnie rozwinięty sektor paliwowo-energetyczny, turystyka czy rolnictwo należy dążyć do wykorzystania potencjału regionu w tych sektorach wspierając rozwój przedsiębiorstw MŚP. Przedsiębiorstwa powiatu konińskiego muszą się zmierzyć z problemami i barierami, które powodują niekorzystne tendencje w gospodarce, co przekłada się na słaby rozwój sektora MŚP oraz duże bezrobocie w regionie. Najbardziej korzystnym wariantem byłoby podejmowanie przez gminy powiatu różnych inwestycji, które pozwoliłyby na powstanie nowych i rozwój już istniejących firm, a tym samym pozwoliłyby przełamać stagnację w gospodarce

regionalnej. Niestety gminy powiatu konińskiego mają ograniczoną możliwość finansowania tego typu działań. Rozwiązaniem są wspólne działania podejmowane w zakresie tworzenia nowych stref inwestycyjnych oraz promocji regionu. Są to bardzo ważne elementy polityki wspierania rozwoju przedsiębiorczości powiatu konińskiego.

ZAKOŃCZENIE

Małe i średnie przedsiębiorstwa to bardzo ważny element gospodarki, który odgrywa ważną funkcję zwłaszcza dla gospodarki lokalnej. Rozwój tych przedsiębiorstw w dużej mierze przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia, a co za tym idzie wpływa na polepszenie się warunków życia społeczności lokalnej. Małe i średnie przedsiębiorstwa napotykają jednak na szereg barier i ograniczeń w rozwoju. Trudności w pozyskiwaniu środków na finansowanie działalności, bariery prawne czy duża konkurencyjność na rynku utrudniają funkcjonowanie firm. Powiat koniński cechuje się najwyższym poziomem bezrobocia w województwie wielkopolskim dlatego szczególnie w regionie konińskim wskazane jest wspieranie przedsiębiorstw sektora MŚP, które stanowią główne źródło zatrudnienia. Należy podejmować wspólne inicjatywy, które pozwoliłyby wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa.

LITERATURA

- Krajewski K., Determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. Instytut Przedsiębiorczości i Samorządności, www.medianet.pl/multikra/krajewsk.htm [14.03.2017].
- Lachiewicz S., Załączny L., (2003), Małe firmy w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź.
- Łuczka T., (1997), Kapitał jako przedmiot gospodarki finansowej małego i średniego przedsiębiorstwa prywatnego, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Matejun M., (2003), Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (na podstawie badań w aglomeracji Łódzkiej, [w:] Piech K. Kulikowski M. (red.) Przedsiębiorczość szansą na sukces rządu, gospodarki przedsiębiorstw społeczeństw, Instytut Wiedzy SGH, Warszawa.
- Matejun M., (2010), Zewnętrzne bariery rozwoju w cyklu życia małych i średnich przedsiębiorstw, [w:] Kaleta A., Moszkowicz A., (red.), Zarządzanie strategiczne w praktyce i teorii, Prace naukowe UE we Wrocławiu, nr 116, Wrocław.
- Piasecki B., (1997), Przedsiębiorczość i mała firma. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Safin K., (2003), Zarządzanie małą firmą, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Strużycki M., (2008), Podstawy Zarządzania, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2016, poz. 1829, 1948, 1997, 2255, art. 4, 104, 105, 106
- <http://powiat.konin.pl/pl/227/gospodarka>, 16.03.2017r.
- GUS Bank Danych Lokalnych wg stanu na 31.12.2015r.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2011-2012, Warszawa 2013.

Starostwo Powiatowe w Koninie, Plan rozwoju dla powiatu konińskiego na lata 2014-2015, Konin 2013r.

Starostwo Powiatowe w Koninie, Studium Rozwoju Gospodarczego wraz z Programem Promocji Terenów Inwestycyjnych Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej na lata 2010-2020, Wrzesień 2014.

BARRIERS TO DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES KONIN COUNTY

Abstract: Small and medium-sized enterprises is a very important part of the economy, which plays a very important role especially for the local economy. Thanks to them in the region, creating new jobs, which in turn translates into a decrease in unemployment. In fact, the market economy, it turns out that enterprises SMEs face a number of barriers, which cause reduction in the development of these enterprises. The big problem for these companies is the difficulty in obtaining capital to finance its activities. The development of the SME sector is a very important factor in the development of the region.

Keywords: SMEs, barriers to the development of SMEs,